

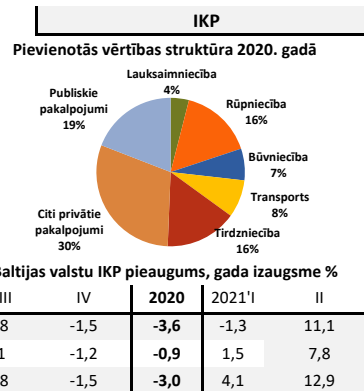
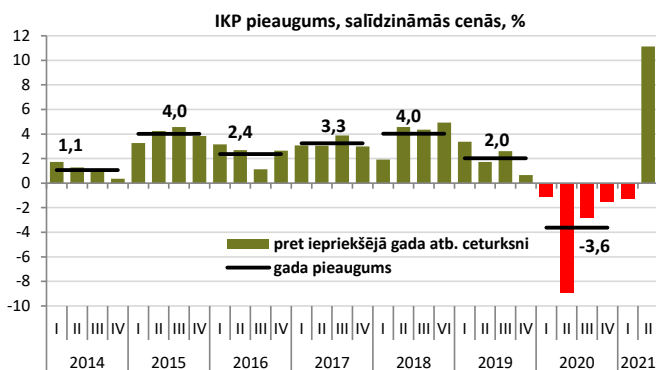

Makroekonomikas un budžeta apskats 2021

Nr. 7

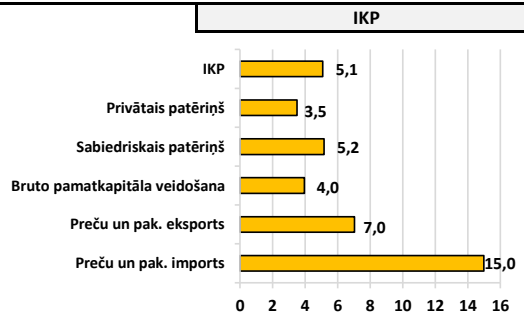
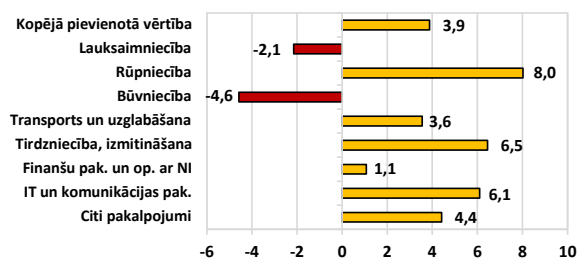
Galvenie makroekonomiskie rādītāji	2020	Prognozes*			
		2021	2022	2023	2024
Iekšzemes kopprodukts (IKP)					
faktiskajās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	29334	6,9	8,5	6,2	5,3
salīdzināmās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	26555	3,7	5,0	3,5	3,4
IKP deflators (gads pret gadu), %	0,1	3,1	3,3	2,6	1,9
Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	0,2	2,0	2,4	2,2	2,0
Vidējā bruto mēneša darba samaksa, eiro un pieaugums faktiskajās cenās, %	1143	8,0	6,0	5,5	5,3
Nodarbinātība, tūkst. iedzīvotāju un pieaugums, %	893	-1,1	1,8	0,3	0,0
Bezdarba līmenis (gada vidējais), %	8,1	7,9	7,0	6,3	5,9
Preču un pakalpojumu eksports					
faktiskajās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	17682	9,7	9,0	7,2	7,3
salīdzināmās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	16963	6,5	5,8	4,1	4,1
Preču un pakalpojumu imports					
faktiskajās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	17343	10,3	12,8	7,1	7,3
salīdzināmās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	18151	8,6	9,5	4,0	3,8

*Prognozes izstrādātas 2021.gada jūnijā

Latvijas ekonomikas atgūšanās no Covid-19 izraisītās krīzes bijusi būtiski straujāka nekā iepriekš sagaidīts, un iekšzemes kopprodukts (IKP) 2021.gada otrajā ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, palielinājies par 11,1%. Salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni, IKP pēc sezonāli un kalendāri koriģētiem datiem ir audzis par 4,4%. Straujākā izaugsme šā gada otrajā ceturksnī fiksēta pakalpojumu nozarēs, kuras pagājušajā gadā un šā gada pirmajā ceturksnī vismazāk skāra Covid ierobežojumi, un pakalpojumu sektorā kopā sasniegts 11,7% pieaugums pret pagājušā gada otro ceturksni. Vienlaikus visai straujš kāpums šā gada otrajā ceturksnī bijis arī ražojošajās nozarēs, kas Covid krīzē cieta mazāk, tām salīdzinājumā ar pagājušā gada otro ceturksni palielinoties par 7,8%. Arī turpmākajos ceturksņos ir labs pamats tālākai ekonomikas izaugsmei, ko nodrošinās Covid-19 ierobežojumu atcelšana, investīciju pieaugums, palielinoties Eiropas Savienības fondu investīciju apjomiem, un pašlaik labvēlīgā ekonomiskā situācija pasaulē un galvenajās Latvijas tirdzniecības partnervalstīs. Tomēr, izzūdот бāzes efektiem, IKP pieaugums būs mērenāks nekā otrajā ceturksnī. Eiropas Savienībā uzņēmēju un patērētāju konfidenci atspoguļošais ESI indekss augstā ir nedaudz atkāpies no iepriekšējā mēnesī sasniegtā rekorda, savukārt Latvijā ESI indekss jau otro mēnesi ir samazinājies un ir nedaudz zemāks nekā kaimiņvalstīs.

IKP izaugsme no nozaru un izlietojuma pusēs, 2021.gadā 1.pusgads salīdzinājumā ar 2020.gada 1.pusgadu, %

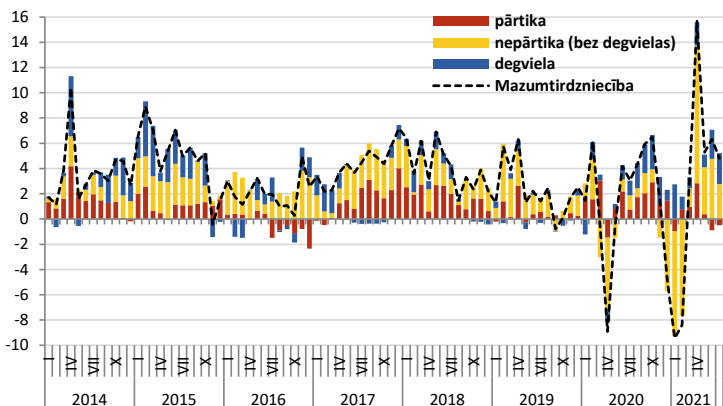

Līdz ar straujo kāpumu otrajā ceturksnī, 2021.gada pirmajā pusē kopā iekšzemes kopprodukts ir palielinājies par 5,1%. No nozaru pusēs vislielākā pozitīvā ietekme uz Latvijas ekonomikas attīstību šā gada pirmajā pusē bija pieaugumam tirdzniecības nozarē par 8,9%, veselības un sociālās aprūpes nozarē par 29,6% un apstrādes rūpniecībā par 8,6%. Savukārt kritumi gada pirmajā pusē bijuši lauksaimniecības nozarē - par 2,1% un būvniecības nozarē par 4,6%, ko lielā mērā noteikuši laika apstākļi. Izmitināšanas un ēdināšanas nozare, ko vismazāk skāra Covid-19 mazināšanai noteiktie ierobežojumi, gada pirmajā pusē piedzīvojusi kritumu par 19,8%. No izlietojuma pusēs būtiskā loma ekonomikas izaugsmei gada pirmajā pusē bija privātais patēriņa pieaugumam, ko nodrošināja pakāpeniskā Covid-19 ierobežojumu mazināšana un atcelšana, kā arī valsts atbalsts krīzes skartajiem biznesiem un iedzīvotājiem. Spēcīgs kāpums bijis sabiedriskajam patēriņam, gada pirmajā pusē palielinoties par 5,2%, investīcijas augušas par 4,0% un eksports palielinājies par 7,0%, pārsvarā augot preču eksportam, ko veicināja pasaules ekonomikas atgūšanās no Covid krīzes un spēcīgais pieprasījums Latvijas galvenajās ārējās tirdzniecības partnervalstīs.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija

Mazumtirdniecības apgrozījuma gada pieaugums pa grupām*, %

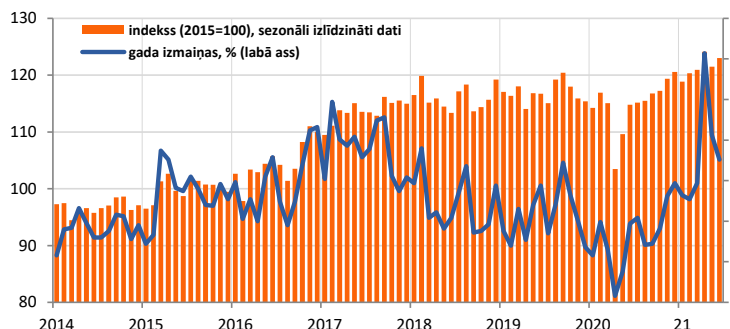

Mazumtirdniecība

Apgrozījuma struktūra 2020.g., %	
16	42
Gada pieaugumi, kalend.izl., 2021.g. janv.-jūlijs	
Kopā +2,7%	Nepārtika(bez degv.) +1,6%
Pārtika +0,8%	Degviela +9,3%

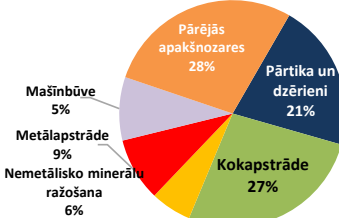
Šā gada jūlijā salīdzinājumā ar pērnā gada jūliju mazumtirdniecības apjomi pieauguši par 4,8%, ko joprojām pozitīvi ietekmē ierobežojumu mīkstināšana jūnija sākumā. Nepārtikas preču mazumtirdniecībā (atskaitot degvielu) tirdzniecības apjomi kāpa par 6,7%. Lielākie pieaugumi fiksēti apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu, māsasaimniecības elektroierīču, kā arī būvmateriālu un santehnikas mazumtirdniecībā. Pārtikas preču mazumtirdniecība samazinājusies par 1,2%, savukārt autodegvielas tirdzniecības apjomi jūlijā pieauga par 12% salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pērn, tajā pašā laikā degvielas cenām joprojām strauji augot.

Rūpniecības produkcijas izlaides apjoms

Rūpniecība

Apstrādes rūpn. izlaides struktūra 2020. g., %

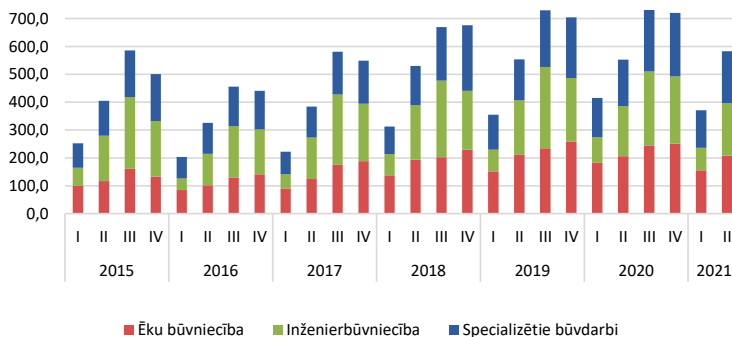

Rūpniecība, g/g, kalend.izl., 2021.g. janv.-jūnijs.

Rūpn. kopā +8,3%	Ieguves rūpn. +5,7%
Apstr. rūpn. +9%	Enerģētika +6%

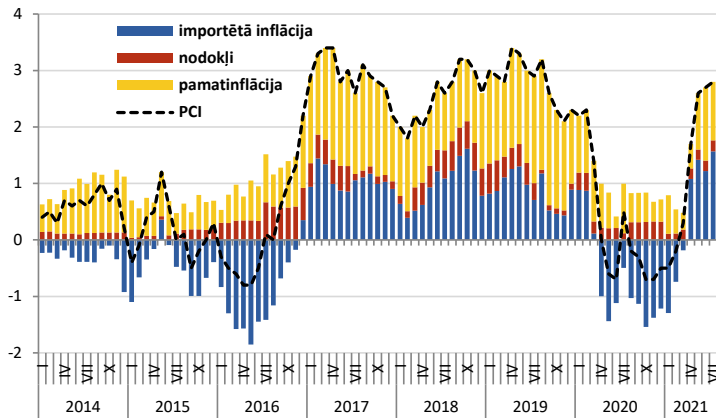
Š.g. jūnijā, salīdzinot ar 2020. gada jūniju, rūpniecības nozare Latvijā turpina uzrādīt ražošanas apjomu pieaugumu 7,6% apmērā, galvenokārt pieaugot kokapstrādes apakšnozārē saražotajiem apjomiem. Šā gada jūnijā izaugsme turpinājās arī ieguves rūpniecībā, izlaidei gada laikā pieaugot par 9,3%. Lielākajā rūpniecības nozarē – apstrādes rūpniecībā – tika reģistrēta izaugsme 10,9% apmērā. Savukārt elektroenerģijas un gāzes apgādes apjomi samazinājušies par 14,9%. Starp apstrādes rūpniecības preču grupām lielākos apjomu pieaugums uzrādīja kokrūpniecība, izņemot mēbeles (+17,4%), mēbeļu ražošana (+31,8%), nemetālisko minerālu izstrādājumu (+7,6%) un gatavo metālizstrādājumu ražošana (+13,7%). Pieaugusi arī elektrisko iekārtu (+11,5%), iekārtu, mehānismu un darba mašīnu (+30%), automobiļu, piekabju un puspiekabju (+37,1%) ražošana. Savukārt saražotie pārtikas produktu apjomi samazinājušies par 0,8%. Jūnija mēnesī hidroelektrostacijās saražotais elektroenerģijas apjoms pret pērnā gada jūniju audzis par 11,2%, taču uz pusi kritās koģenerācijas stacijās saražotie apjomi, veidojot kopējo ražotās elektroenerģijas samazinājumu 25,9% apmērā. Kaut arī rūpnieku noskaņojums šā gada jūlija mēnesī saglabājas ļoti augsts, bažas par nākotni rada strauji augošās izejvielu cenas Eiropā un pasaulē.

Būvniecības izlaides apjoms faktiskajās cenās, milj. eiro

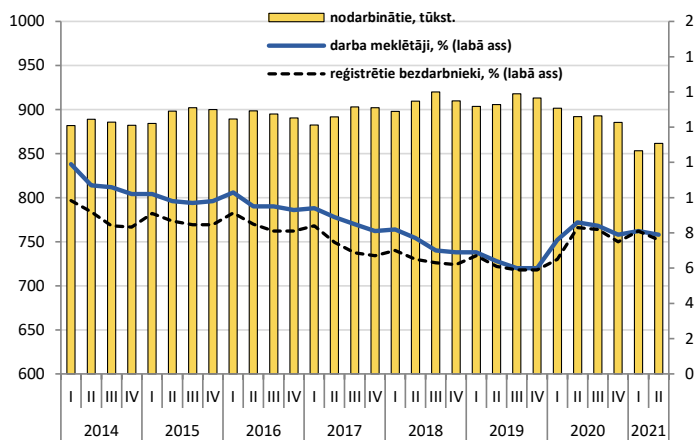

Būvniecība

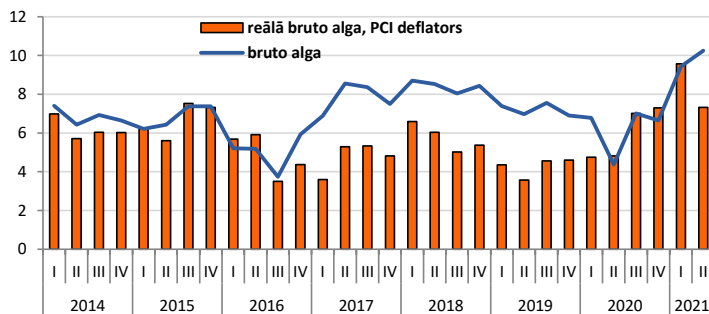
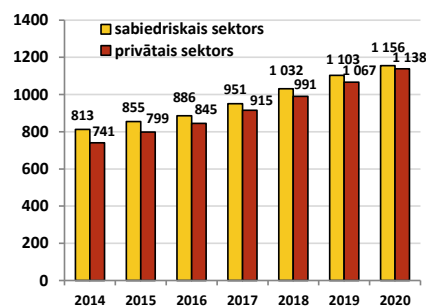
2021. gada otrajā ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, būvniecības apjomi faktiskajās cenās palielinājās par 5,4%, ko ietekmēja būvmateriālu tirdzniecības ierobežojumu mazināšana, otrajā ceturksnī veicot iekavētos 1. ceturkšņa būvdarbus. Lielāko pozitīvo ietekmi uz būvniecības rezultātiem radīja specializēto būvdarbu pieaugums par 11,8%, krasi pieaugot darbam pie būvdarbu pabeigšanas. Tikmēr inženierbūvniecība pirmajā ceturksnī pieaugusi par 4,5%, visvairāk pieaugot tiltu un tuneļu būvniecībai. Savukārt ēku būvniecība augusi par 1%, samazinoties nedzīvojamā ēku, bet pieaugot dzīvojamā ēku būvniecībai. 2021. gada otrajā ceturksnī izsniegtajās būvatļaujās paredzamā platība pieaugusi par 28,1%, īpaši strauji pieaugot gan viena dzīvokļa māju, gan rūpnieciskās ražošanas ēku un noliktnu un tirdzniecības ēku plānotajai būvniecības platībai.

Gada inflācija sadalījumā pa avotiem, %

Inflācija

Patēriņa cenu līmenis 2021.gada jūlijā bija par 0,4% augstāks nekā jūnijā, tādējādi patēriņa cenas palielinājās septīto mēnesi pēc kārtas. Gada izteismē pieaugums bija vēl izteiktāks, cenām palielinoties par 2,8%. Noteicošā loma samērā straujajā cenu pieaugumā ir izejvielu cenu kāpumam, kas atspoguļojās augušajās degvielas, gāzes un pārtikas cenās. Š.g. jūlijā degvielas cenas gada griezumā pieauga par 17,8%, gāze par 36,1%, bet pārtika sadārdzinājās par 1,6%. Lai arī pārtikas cenu pieaugums nav izteikti augsts, tomēr pārtikas preces veido vairāk nekā piekto daļu no kopējā patēriņa groza, tādējādi būtiskie ietekmējot vidējo inflāciju. Kopumā jāsecina, ka pašreizējo patēriņa cenu dinamiku nosaka galvenokārt ārējie faktori, t.i., naftas un pārtikas cenu pieaugums pasaulē, transportēšanas izmaksu pieaugums, ko ietekmē gan augstākas degvielas cenas, gan piegādes traucējumi saistībā ar ierobežojumiem pandēmijas dēļ, kā arī pasaules ekonomikas atkopšanās no pandēmijas un līdz ar to augošais pieprasījums.

Bezdarba līmenis, % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem

Nodarbinātība

Līdz ar Covid-19 atkārtoto uzliesmojumu šā gada 1.ceturksnī bezdarba līmenis Latvijā paaugstinājās līdz 8,1%, bet 2.ceturksnī, pandēmijai mazinoties, jau noslīdēja līdz 7,9%, liecina CSP darbaspēka apsekojuma dati. Salīdzinājumā ar 2020. gada 2. ceturksni bezdarba līmenis ir samazinājies par 0,7 procentpunktiem, bet bezdarbnieku skaits sarucis par 10,1 tūkstoši jeb 12,1%. Covid-19 otrā viļņa negatīvā ietekme uz darba tirgu šogad bijusi visai ierobežota un to būtiski vājinājis valsts sniegtais atbalsts dīkstāves pabalstu un algu subsīdiju veidā. Ekonomikā nodarbināto iedzīvotāju skaits, pēc apsekojuma datiem, 2.ceturksnī bija par 3,4% jeb 30,5 tūkstošiem mazāks nekā pirms gada, taču jau no jūlija mazinoties ierobežojumiem, uz laiku par ekonomiski neaktīvajiem kļuvušie cilvēki kā nodarbinātie atgriezies darba tirgū. Dati par reģistrētā bezdarba līmeni rāda, ka jūlijā un augustā bezdarbs turpināja strauji samazināties, augusta pēdējā nedēļā noslīdot līdz 6,6%, un bija par 1,6 procentpunktiem zemāks nekā pirms gada. Reģistrēto bezdarbnieku skaits gada laikā samazinājies par 20,7% un augusta pēdējā nedēļā bija 59,5 tūkstoši.

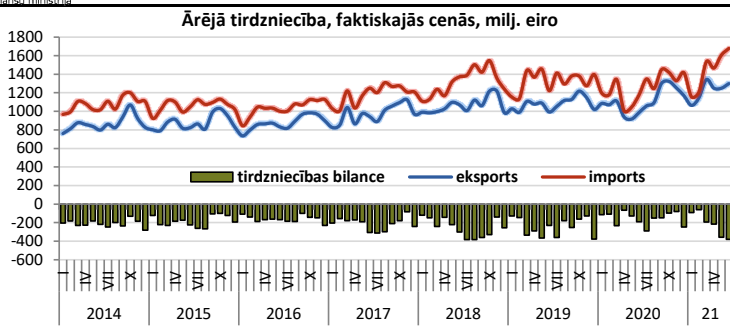
Algu pieaugums, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

Darba samaksa, eiro

Mēneša vidējās bruto darba samaksas pieaugums, kas 2020.gadā, neskatoties uz Covid-19 krīzi, bija saglabājies augstā 6,2% līmenī, 2021.gadā ir kļuvis vēl straujāks, lielai daļai zemo algu saņēmēju pārejot dīkstāvē un minimālajai algai palielinoties līdz 500 eiro. 2021.gada pirmajā ceturksnī vidējā alga, salīdzinot ar pagājušā gada attiecīgo ceturksni, pieauga par 9,5%, bet otrajā ceturksnī palielinājās par 10,2%, sasniedzot 1237 eiro. Straujāks darba samaksas pieaugums šogad ir sabiedriskajā sektorā, kur mēneša vidējā bruto darba samaksa otrajā ceturksnī palielinājās par 13,4% līdz 1291 eiro, kamēr privātajā sektorā tā auga par 9,0% līdz 1215 eiro. Gada laikā vidējā alga visstraujāk augusi veselības un sociālās aprūpes nozarē - par 35,1% un izglītībā - par 12,4%, nozarēs, kas pārsvarā darbojas sabiedriskajā sektorā. Vidējās darba samaksas pārmaiņas šogad būtiski ietekmē ne tikai darbinieku algu izmaiņas, bet arī darba tirgus strukturālās pārmaiņas – darbību uzsākušie un pārtraukušie uzņēmumi un darbinieku skaita un slodžu izmaiņas. Algoto darbinieku skaits, pārrēķināts pilnā slodzē, otrajā ceturksnī pieauga par 28,6 tūkstošiem jeb 4,1%, bet kopējais darba samaksas fonds palielinājās par 14,7% jeb 349,7 miljoniem eiro.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

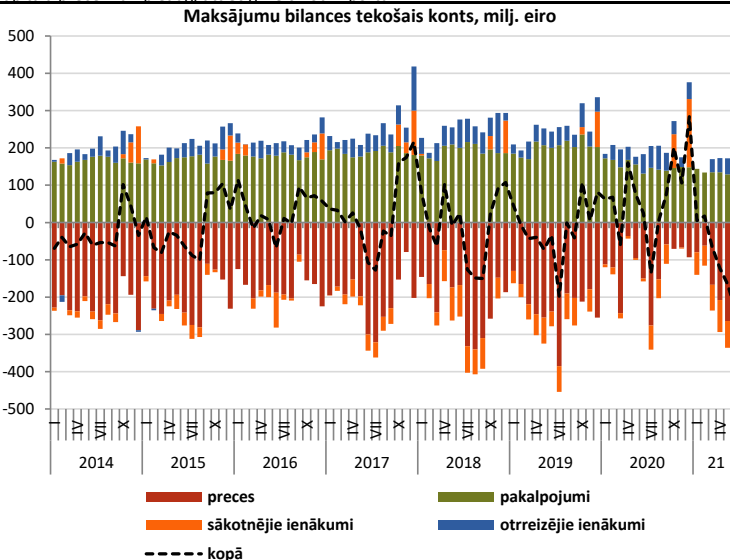

Finanšu ministrija

Ārējā tirdzniecība		
Eksports 2021.g. I-VI	Strukt.	Gada pieaugums
Kopā	100,0%	20,3%
Koksne	19,8%	35,8%
Pārtika	17,3%	5,3%
Mehānismi, elektroierīce	17,2%	13,5%
Metāli	9,7%	30,1%
Ķīmiskās rūp. raž.	8,5%	25,3%
Minerālprodukti	5,3%	43,4%
Satiksmes līdzekļi	5,1%	19,8%
Plastmasa	3,6%	19,2%
Pārējās preces	13,6%	15,1%

Pasaules valstu ekonomikām atgūstoties no pandēmijas ierobežojumiem un augot izejvielu preču cenām pasaules tirgos, Latvijas preču eksports šā gada jūnijā, salīdzinot ar pagājušā gada jūniju ir palielinājies par 31,7%, uzrādot gandrīz tikpat strauju kāpumu kā iepriekšējā mēnesī, kad eksports bija audzis par 36,2%. Līdzīgi kā iepriekšējos mēnešos, arī jūnijā būtiskākais devums eksporta pieaugumā bija lielākajai Latvijas eksporta preču grupai - kokam un koka izstrādājumiem, kas nodrošināja gandrīz pusi no kopējā eksporta kāpuma, salīdzinājumā ar pērnā gada jūniju pieaugot par 86,8%. Eksporta pieauguma tempi šā gada laikā pastāvīgi palielinājušies, pieaugot no 7,0% februārī līdz pāri par 30% aprīlī, maijā un jūnijā, un gada pirmajā pusē kopā Latvijas preču eksports bijis par 20,3% lielāks nekā pirms gada, kad pasauli bija smagi skāris Covid-19 pirmais vilnis. Preču eksporta vērtības pieaugums š.g. pirmajā pusē bija fiksēts visās preču grupās. Lielāko devumu preču eksporta izaugsmē nodrošināja koksnes un koka izstrādājumu eksporta pieaugums par 35,8% salīdzinājumā ar pirmo pusgadu pērnajā gadā. Noteicošā loma šīs preču grupas izaugsmē bija koksnes eksporta pieaugumam uz Apvienoto Karalisti, kas arī pēc izstāšanās no Eiropas Savienības ir saglabājusies kā lielākais Latvijas koksnes eksporta tirgus. Būtiski palielinājies arī mehānisko iekārtu un elektroierīču, kā arī minerālproduktu eksports, attiecīgi par 13,5% un 43,4%. Tomēr jāatzīmē, ka eksporta pieaugumu tajā skaitā noteica arī reeksporta pieaugums, jo strauji palielinājies arī attiecīgo preču imports. Kopējais importa kāpums š.g. jūnijā bija pat lielāks nekā eksporta pieaugums, importa vērtībai palielinoties par 42,6%. Savukārt pirmajos 6 mēnešos preču imports bija par 24,5% augstāks nekā 2020.gada attiecīgajā laika periodā. Straujš importa pieaugums pēdējos mēnešos liecina par Latvijas ekonomikas atkopšanos. Palielinoties iekšējām patēriņam un aktivizējoties būvniecībai, pieprasījums pēc patēriņa un kapitāla precēm arī pieaug, attiecīgi veicinot importu.

Š.g. jūnijā Latvijas maksājumu bilances tekošajā kontā bija fiksēts deficīts 231 milj. eiro apmērā, pretstatā 25 milj. eiro pārpalikumam pērnā gada jūnijā. Pasliktinājums bija fiksēts visiem tekošā konta apakškontiem, izņemot pakalpojumu kontu. Noteicošā loma tekošā konta bilances pasliktinājumā ir preču ārējās tirdzniecības deficīta pieaugumam. Preču importam palielinoties straujāk par preču eksportu, preču konta bilance pasliktinājies par 139 milj. eiro, deficītam palielinoties līdz 289 milj. eiro. Pakalpojumu konta pārpalikums pieauga vien par 4 milj. eiro, ko labvēlīgi ietekmēja nedaudz straujāks pakalpojumu eksporta kāpums salīdzinājumā ar importu. Pakalpojumu konta pārpalikums š.g. jūnijā veidoja 135 milj. eiro. Sākotnējo ienākumu konta bilance pasliktinājies par 88 milj. eiro, ko galvenokārt noteica augstāks izmaksāto dividendu apjoms ārvalstu investoriem par iepriekš veiktajām investīcijām. Savukārt otrreizējo ienākumu konta pārpalikums samazinājies par 34 milj. eiro, ko ietekmēja augstākas Latvijas iemaksas ES budžetā un izmaiņas mājāsaimniecību kapitāla pārvedumu apjomā. 2021.gada pirmajā pusgadā tekošā konta deficīts bija 561 milj. eiro apmērā, ko lielā mērā noteica ārējās tirdzniecības deficīta kāpums.

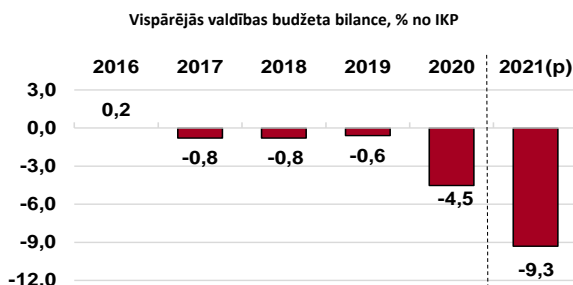
Galvenie rādītāji, gada izaugsme (ja nav norādīts citādi)

	19'I	II	III	IV	20'I	II	III	IV	21'I	II
IKP, salīdzināmās cenās, %	3,4	1,7	2,6	0,7	-1,1	-8,9	-2,8	-1,5	-1,3	11,1
IKP, faktiskās cenās, %	6,9	4,5	4,7	2,0	-0,1	-9,8	-3,0	-1,2	1,0	16,9
Inflācija, %	2,9	3,3	2,9	2,2	1,9	-0,4	0,0	-0,6	-0,1	2,3
Vidējā bruto darba samaksa, %	7,4	7,1	7,6	6,9	6,8	4,4	7,0	6,7	9,5	10,2
Reālā alga, PCI deflatora, %	4,5	3,8	4,7	4,7	4,9	4,8	7,0	7,3	9,6	7,9
Nodarbināto skaits, %	0,6	-0,4	-0,2	0,4	-0,2	-1,5	-2,7	-3,0	-5,4	-3,4
Bezdarbs, %	6,9	6,4	6,0	6,0	7,6	8,6	8,4	7,9	8,1	7,9
Produktivitāte, %	2,7	2,2	2,9	0,3	-0,9	-7,5	-0,1	1,6	4,3	15,1
Mazumtirdzniecība, %	3,6	3,2	1,0	1,5	2,2	-1,7	4,4	0,8	-4,7	8,6
Rūpniecība, %	-0,8	1,4	2,5	0,0	-2,6	-5,1	-1,8	2,2	3,6	12,6
Preču eksports, %	5,2	-1,1	3,4	-1,0	4,6	-10,0	4,7	10,6	8,8	33,6
Preču imports, %	7,3	4,9	-5,2	-2,2	-0,2	-20,2	-1,1	2,9	4,8	47,1
Tirdzniecības bilance, milj. eiro	-606,6	-886,6	-789,0	-665,8	-454,4	-385,6	-590,9	-423,9	-345,8	-952,7
Teškošais konts, % no IKP	0,0	-1,9	-3,0	2,4	1,0	3,8	-0,7	7,5	-0,7	n.d.a.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

Atbilstoši Eurostat datiem vispārējās valdības budžetā 2020.gadā deficīts bija 1,3 miljardi eiro jeb 4,5 % no IKP, no kuriem 3,3% no IKP bija ietekme no Covid-19 atbalsta pasākumiem. Covid-19 pandēmijas ietekmē 2020. gadā vispārējās valdības sektora ieņēmumi, salīdzinot ar 2019. gadu, samazinājās par 0,4% un bija 11,5 miljardi eiro, bet izdevumi palielinājās par 9,5% un sasniedza 12,8 miljardus eiro. Jāatzīmē, ka 2020. gada deficīta apjoms var tikt koriģēts, CSP iesniedzot Eurostat precizēto notifikāciju šā gada oktobrī.

Līdz šā gada 10. augustam valdības apstiprinātā atbalsta apjoms Covid-19 seku mazināšanai 2021. gadam veidoja 3,2 miljardus eiro jeb 10,2% no IKP, bet faktiski izsniegtais atbalsts bija 1,6 miljardi eiro (t.sk. nodokļu termiņu pagarinājumi, garantijas u.c.) jeb 5% no IKP. Finanšu ministrija informē, ka aktualizētais 2021. gadā vispārējās valdības budžeta deficīts tiek prognozēts 9,3% no IKP, kas ir saglabāts Stabilitātes programmā 2021.-2024. gadam prognozētajā apjomā, taču ievērojami augstāks nekā plānots likumā "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2021., 2022. un 2023. gadam". Augsto deficīta līmeni 2021. gadā nosaka papildus izdevumi atbalsta pasākumu finansēšanai, kuru ietekme uz deficītu novērtēta 6,8% no IKP jeb 2,1 mljrd. eiro.

Vispārējās valdības budžeta bilance

Pēc Eiropas kontu sistēmas (EKS) metodoloģijas

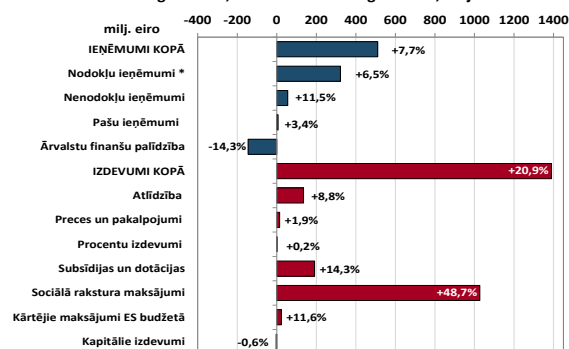
Konsolidētais kopbudžets

Kopbudžeta ieņēmumi un izdevumi (pēc naudas plūsmas metodoloģijas)	2020.gada I-VII	2021.gada I-VII	2021./2020.g.	2021./2020.g.
	izpilde, milj. eiro	izpilde	izmaiņas, milj. eiro	izmaiņas, %
KONSOLIDĒTAIS KOPBUDŽETS				
Ieņēmumi	6664,0	7174,5	510,4	7,7%
Izdevumi	6657,9	8047,4	1389,5	20,9%
<i>Finansiālā bilance</i>	6,2	-872,9	-879,1	
VALSTS KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS*				
Ieņēmumi	5627,4	6161,2	533,9	9,5%
Izdevumi	5716,2	7063,8	1347,6	23,6%
<i>Finansiālā bilance</i>	-88,8	-902,6	-813,7	
Valsts pamatbudžets				
Ieņēmumi**	3945,3	4445,7	500,4	12,7%
Izdevumi	4060,4	5366,1	1305,7	32,2%
<i>Finansiālā bilance</i>	-115,1	-920,4	-805,3	
Valsts speciālais budžets				
Ieņēmumi	1718,9	1816,8	97,9	5,7%
Izdevumi	1719,1	1841,6	122,5	7,1%
<i>Finansiālā bilance</i>	-0,2	-24,8	-24,6	
PAŠVALDĪBU KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS***				
Ieņēmumi	1640,8	1641,1	0,3	0,0%
Izdevumi	1545,8	1611,4	65,6	4,2%
<i>Finansiālā bilance</i>	95,0	29,7	-65,3	

*Ieskaītot atvasinātās publiskās personas un ziedojumus, dāvinājumus

**Sākot ar 2021.gada janvāri valsts pamatbudžeta ieņēmumus tiek ieskaitīti ieņēmumi, kas ir iemaksāti vienotā nodokļu kontā un nav sadalīti pa veidiem un kopbudžeta līmeņiem

***Ieskaītot ziedojumus un dāvinājumus

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumu un izdevumu izmaiņas 2021.gada I-VII, salīdzinot ar 2020.gada I-VII, milj. eiro un %

@Neieskaītot ieņēmumus vienotā nodokļu kontā, kas nav sadalīti pa veidiem

Atbilstoši Valsts kases datiem šā gada septiņos mēnešos izdevumi kopbudžetā pieauga straujāk (+20,9%) nekā ieņēmumi (+7,7%), veidojot 872,9 milj. eiro deficītu, kamēr pērn attiecīgajā periodā kopbudžetā bija neliels pārpalikums 6,2 milj. eiro apmērā.

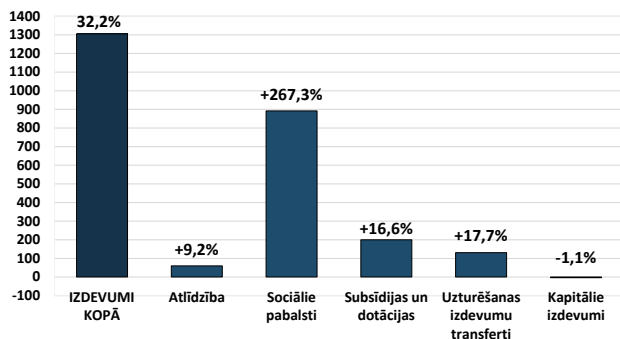
Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi šā gada septiņos mēnešos bija 7174,5 milj. eiro, kas bija par 510,4 milj. eiro jeb 7,7% augstāki salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pagājušajā gadā. Augstāku konsolidētā kopbudžeta ieņēmumu līmeni šā gada septiņos mēnešos noteica nodokļu un nenodokļu ieņēmumu pieaugums. Pēc ekonomikas krituma 2020. gadā, šā gada otrajā ceturksnī jau vērojama strauja izaugsmes atjaunošanās, pozitīvi ietekmējot nodokļu ieņēmumu pieaugumu, kas šā gada septiņos mēnešos palielinājušies par 322,2 milj. eiro jeb 6,5%, salīdzinot ar attiecīgo periodu pērn.

Dati: Valsts kase, Eurostat, Finanšu ministrija

Kopumā šajā periodā kopbudžetā ir iekasēti nodokļi 5290 milj. eiro apmērā, neieskaitot nesadalītos ieņēmumus vienotajā nodokļu kontā. Konsolidētā kopbudžeta nenodokļu ieņēmumi šā gada septiņos mēnešos bija 534,7 milj. eiro, kas bija par 55,3 milj. eiro jeb 11,5% augstāki salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pagājušajā gadā. Pieaugumu noteica valsts kapitālsabiedrību maksājumi par dividendēm, tāpat arī iepriekš neplānoti Valsts kases eiroobligāciju papildu emisijas prēmijas ieņēmumi un ieņēmumi no konfiscētajiem noziedzīgi iegūtajiem līdzekļiem. Zemāki kā pērn kopbudžetā bija ieņēmumi no ārvalstu finanšu palīdzības (ĀFP), kas samazinājās par 144,9 milj. eiro jeb 14,3% un veido 867,5 milj. eiro. Zemāki ĀFP ieņēmumi skaidrojami ar atmaksu samazināšanos no Eiropas Komisijas līdz ar zemāku izdevumu līmeni Eiropas Savienības fondu projektu īstenošanai pērn un šā gada pirmajā pusē.

Konsolidētā kopbudžeta izdevumi šā gada septiņos mēnešos bija 8047,4 milj. eiro, kas ir par 1389,5 milj. eiro jeb 20,9% vairāk kā 2020. gada janvāri-jūlijā, ko ietekmēja izmaksātie atbalsta pasākumi Covid-19 ietekmes mazināšanai. Atbilstoši Finanšu ministrijas apkopotajai informācijai, kas balstās uz Valsts kases datiem, septiņos mēnešos izmaksātā atbalsta apjoms Covid-19 seku mazināšanai kopbudžeta izdevumos jau pārsniedz 1,35 miljardu eiro. Pērn septiņos mēnešos Covid-19 seku mazināšanai izlietotā atbalsta apjoms atbilstoši Valsts kases datiem kopbudžetā bija 263,9 milj. eiro. Budžeta izdevumi Covid-19 atbalstam pamatā tiek uzskaitīti sociāla rakstura maksājumu pozīcijā, palielinot izdevumus kopbudžetā par 1026,8 milj. eiro jeb 48,7%, salīdzinot ar 2020. gada attiecīgo periodu.

Subsīdijas un dotācijas kopbudžetā šā gada septiņos mēnešos par 190,9 milj. eiro jeb 14,3% pārsniedza 2020. gada attiecīgā perioda līmeni un bija 1528,4 milj. eiro. Kopbudžeta subsīdijas un dotācijas janvāri-jūlijā pieaugušas saistībā ar augstākiem izdevumiem veselības nozares finansēšanai. Pieaugumu sekmēja atļidzības celšana mediķiem un citām ārstniecības personām. Ņemot vērā šogad veiktās izmaksas saistībā ar Covid-19, veselības resora izdevumu apjoms septiņos mēnešos sasniedzis 1 mljrd. eiro, kamēr pērn attiecīgajā periodā veikto izdevumu apjoms bija nepilni 700 milj. eiro.

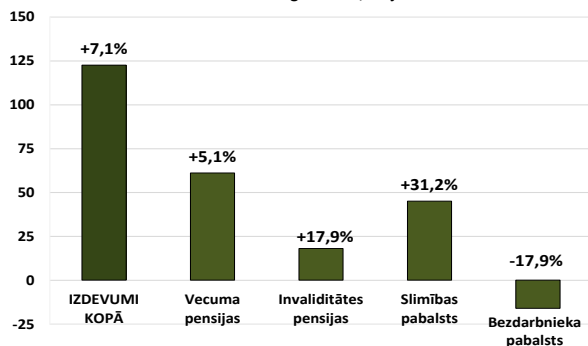
Pamatbudžeta izdevumu izmaiņas 2021. gada I-VII, salīdzinot ar 2020. gada I-VII, milj. eiro un %

Atbilstoši Valsts kases datiem šā gada septiņos mēnešos pamatbudžeta izdevumi bija 5366,1 milj. eiro, kas ir par 1305,7 milj. eiro jeb 32,2% vairāk salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu. Valsts pamatbudžeta izdevumu pieaugumu ietekmējis valdības apstiprinātais atbalsts tautsaimniecībai Covid-19 seku mazināšanai, palielinot sociāla rakstura izdevumus līdz 1225,0 milj. eiro, kas ir par 891,5 milj. eiro jeb gandrīz 4 reizes vairāk kā pērn attiecīgajā periodā. Nozīmīgs pieaugums saistīts ar atbalsta izmaksu iedzīvotājiem un komersantiem, 485,6 milj. eiro izmaksājot uzņēmumiem grantu veidā apgrozāmo līdzekļu finansēšanai, 135,9 milj. eiro dīkstāves pabalstiem un 21 milj. eiro algu subsīdijām. Tāpat 187,8 milj. eiro izmaksāti ģimenēm ar bērniem 500 eiro pabalstu veidā un 109,9 milj. eiro pensionāriem un personām ar invaliditāti 200 eiro pabalstu veidā.

Uzturēšanas izdevumu transferti šā gada septiņos mēnešos bija 869,7 milj. eiro, kas ir par 130,9 milj. eiro jeb 17,7% vairāk salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu. Vairāk nekā puse no transfertiem veikti uz pašvaldībām.

Subsīdijas un dotācijas pamatbudžetā janvārī-jūlijā bija 1401,5 milj. eiro, kas bija par 200,0 milj. eiro jeb 16,6% vairāk kā pērn attiecīgajā periodā, ko ietekmēja augstāks finansējums veselības nozarei.

Pamatbudžeta izdevumi atlīdzībai šā gada septiņos mēnešos, salīdzinot ar 2020. gada attiecīgo periodu, palielinājušies par 60,2 milj. eiro jeb 9,2%, veidojot 717,8 milj. eiro. Pieaugumu nodrošināja augstāki izdevumi veselības nozares un iekšlietu sistēmas darbinieku atlīdzības izmaksai, tostarp piemaksu veidā par darbu Covid-19 apstākļos.

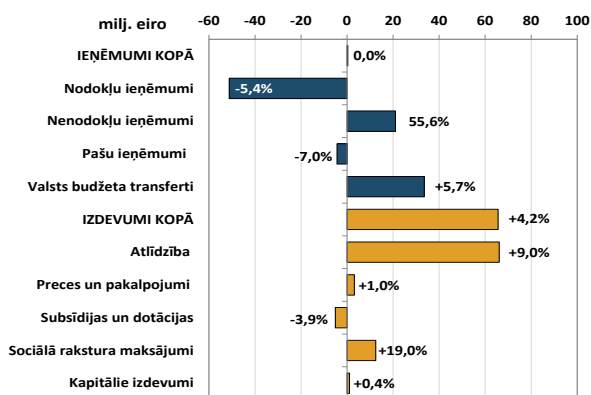
Speciālā budžeta izdevumu izmaiņas 2021. gada I-VII, salīdzinot ar 2020. gada I-VII, milj. eiro un %

Šogad septiņos mēnešos valsts speciālajā budžeta izdevumi bija 1841,6 milj. eiro, kas bija par 122,5 milj. eiro jeb 7,1% vairāk kā pērn attiecīgajā periodā.

No 2021. gada 1. janvāra tika paaugstinātas minimālās valsts pensijas (vecuma, invaliditātes un apgādnieka zaudējuma gadījumā), kā arī valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs. Līdz ar to izdevumi invaliditātes pensijām valsts speciālajā budžetā šā gada janvārī-jūlijā veidoja 118,4 milj. eiro, kas ir par 18,0 milj. eiro jeb 17,9% vairāk kā pērn septiņos mēnešos. Izdevumi vecuma pensijām šā gada septiņos mēnešos palielinājās par 61 milj. eiro jeb 5,1%, veidojot 1248 milj. eiro. Vecuma pensiju izdevumu pieaugumu noteica pērnā gada oktobrī veiktā pensiju indeksācija.

Valsts speciālajā budžetā vērojams būtisks pieaugums izdevumiem slimības pabalstiem, izmaksām sasniedzot 189,3 milj. eiro gada pirmajos septiņos mēnešos, kas bija par 45,0 milj. eiro jeb 31,2% vairāk kā pērnā gada attiecīgajā periodā. Pieaugums daļēji saistīts ar izmaiņām likumdošanā, kad Covid-19 saslimšanas gadījumā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (VSAA) veica pabalsta izmaksu jau no pirmās slimības dienas. Atbilstoši VSAA datiem attiecīgi par 32,4% pieaudzis pabalsta saņēmēju skaits, kamēr vidējā pabalsta apmērs uz vienu gadījumu pat nedaudz samazinājies. Slimības pabalstu saņēmēju skaits strauji audzis šogad līdz martam, pēc kā samazinājās, tomēr joprojām būtiski pārsniedz 2020. gada līmeni. Slimības pabalsta vidējā apmēra samazinājums skaidrojams ar ilgāku apmaksas periodu pērn, īpaši Covid-19 pirmā viļņa laikā.

Savukārt izdevumi bezdarbnieka pabalstiem šā gada septiņos mēnešos ir bijuši 73,7 milj. eiro, kas ir par 16,1 milj. eiro jeb 17,9% zemāki kā pērn janvārī-jūlijā. Pieaugot ekonomiskai aktivitātei, samazinās bezdarbnieku pabalstu saņēmēju skaits, tāpat samazinās arī pabalstu vidējais apmērs. VSAA dati uzrāda aptuveni 20% samazinājumu pabalsta saņēmēju skaitā, gan arī pabalsta vidējā apmēra samazinājumu no 357 līdz 307 eiro jeb par 14,2%.

Pašvaldību budžets
Pašvaldību budžeta izdevumu izmaiņas 2021. gada I-VII, salīdzinot ar 2020. gada I-VII, milj. eiro un %

Pašvaldību budžetā atšķirībā no citiem budžeta līmeņiem ieņēmumi pārsniedz izdevumus līdz ar ko saglabājies pārpalikuma līmenis 29,7 milj. eiro apmērā. Ieņēmumi saņemti 1641,1 milj. eiro apmērā, saglabājoties gandrīz 2020. gada līmenī. Izdevumi veidoja 1 611,4 milj. eiro, kas bija par 65,6 milj. eiro jeb 4,2% vairāk kā pērn septiņos mēnešos.

Lielākais kritums vērojams nodokļu ieņēmumos - par 5,4% jeb 51,2 milj. eiro, kur ieņēmumi no IIN samazinājušies par 59,5 milj. eiro jeb 7,4%. To ietekmēja arī ar IIN neapliekamās ieņēmumu bāzes palielināšana šogad gan nodarbinātajiem, gan arī pensionāriem. Turpretī NĪN ieņēmumi septiņos mēnešos pieauguši par 11,5 milj. eiro jeb 8,4%, salīdzinot ar 2020. gada septiņiem mēnešiem.

Savukārt, nenodokļu ieņēmumi šā gada pirmajos septiņos mēnešos bija 58,9 milj. eiro, kas ir par 21 milj. eiro jeb 55,6% vairāk salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu. Ieņēmumi no dividendēm saņemti par 6,1 milj. eiro vairāk nekā pērn septiņos mēnešos, kur kā lielāko var minēt AS "Rīgas Siltums" maksājumu 5,9 milj. eiro apmērā. Tāpat šā gada septiņos mēnešos auguši ieņēmumi no nekustamo īpašumu un zemes pārdošanas par 13,1 milj. eiro.

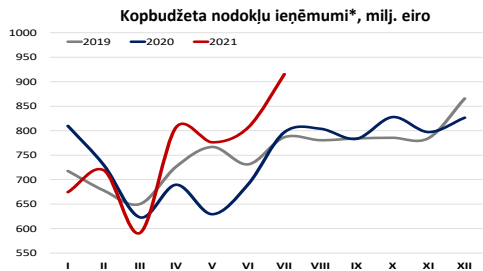
Lielāki tēriņi vērojami izdevumos atlīdzībai, kas pieauguši par 66,1 milj. eiro jeb 9%, veidojot 800,7 milj. eiro, tostarp samaksa par papildus darbu augusi par 8,2 milj. eiro jeb 63,4%.

Šā gada septiņos mēnešos sociāla rakstura maksājumu apjoms pieaudzis līdz 78,2 milj. eiro, kas ir par 12,5 milj. eiro jeb 19% vairāk salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu, kas skaidrojams ar tādu sociālo pakalpojumu izdevumu pieaugumu iedzīvotājiem kā samaksa par aprūpi mājās un sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūciju sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī izdevumu kāpumu garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai.

Izdevumi precēm un pakalpojumiem, kā arī kapitālie izdevumi šā gada septiņos mēnešos palikuši gandrīz pērnā gada līmenī - attiecīgi 304 milj. eiro un 274,1 milj. eiro apmērā.

Izdevumi subsīdijām un dotācijām šā gada septiņos mēnešos bija 126,8 milj. eiro, samazinoties par 5,1 milj. eiro jeb 3,9%, kas pamatā skaidrojams ar zemākiem izdevumiem subsīdijām sabiedriskā transporta nodrošināšanai.

	2020.gada I-VII		2021. gada I-VII	
	izpilde, milj. eiro	izpilde, milj. eiro	2021./2020.g. izmaiņas, milj.eiro	2021./2020.g. izmaiņas, (%)
Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi (bez nesadalītās ieņēmumu daļas)	4967,8	5290,0	322,2	6,5%
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	1616,2	1651,0	34,8	2,2%
<i>Valsts speciālajā budžetā</i>	1561,6	1595,5	33,9	2,2%
<i>Valsts pamatbudžetā (1% veselībai)</i>	54,7	55,5	0,8	1,5%
Pievienotās vērtības nodoklis	1347,5	1593,6	246,1	18,3%
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	1001,9	930,1	-71,9	-7,2%
<i>Valsts pamatbudžetā</i>	197,8	185,4	-12,4	-6,3%
<i>Pašvaldību pamatbudžetā</i>	804,1	744,6	-59,5	-7,4%
Akcīzes nodoklis	587,6	618,1	30,5	5,2%
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	129,8	197,2	67,4	52,0%
Nekustamā īpašuma nodoklis	137,0	148,5	11,5	8,4%
<i>Informatīvi:</i>				
<i>Nesadalītie ieņēmumi vienotajā nodokļu kontā</i>		271,3		
<i>Sociālās apdrošināšanas iemaksas valsts fondēto pensiju shēmā</i>	339,1	331,5	-7,6	-2,2%

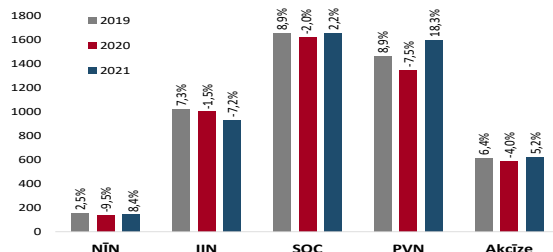
*Neieskaitot ieņēmumus vienotā nodokļu kontā, kas nav sadalīti pa veidiem

Nodokļu ieņēmumi, ekonomikai atveseļojoties no krituma 2020. gadā, šā gada septiņos mēnešos palielinājušies par 322,2 milj. eiro jeb 6,5%, salīdzinot ar attiecīgo periodu pērn. Sadalīto nodokļu apmērs kopbudžetā veidoja 5290,0 milj. eiro. Taču jāņem vērā, ka šis apjoms neietver ieņēmumus, kas iemaksāti vienotajā nodokļu kontā, un līdz pārskata perioda beigām nav tikuši attiecināti uz atbilstīgajiem nodokļiem, paliekot nesadalīti. Pērn ieņēmumu uzskaitē tika veikta atbilstoši Valsts kases kontu izrakstiem par saņemtajiem maksājumiem attiecīgajā nodokļu kontā, bet šogad ne visi veiktie norēķini uzreiz ir attiecināmi uz atbilstošu nodokļu veidu un kopbudžeta līmeni. Šā gada jūlijā beigās vienotajā nodokļu kontā no šogad veiktajiem maksājumiem nesadalītā daļa bija 271,3 milj. eiro, ietekmējot nodokļu ieņēmumu datu salīdzināšanu ar iepriekšējo gadu.

PVN ieņēmumi šī gada septiņos mēnešos uzrāda labu izpildi 1593,6 milj. eiro apmērā, par 89,1 milj. eiro jeb 5,9% pārsniedzot attiecīgajā periodā plānoto. Salīdzinot ar 2020. gada septiņu mēnešu izpildi, šogad PVN uzrāda kāpumu par 246,1 milj. eiro jeb 18,3%. PVN ieņēmumu dinamika ir atšķirīga pa ceturksņiem. Šā gada sākumā, ņemot vērā spēkā esošos ierobežojumus, kas būtiski ietekmēja dažādas nozares, ekonomiskā aktivitāte sabremzējās, ietekmējot PVN ieņēmumu ieņēmumus un šā gada pirmajā ceturksnī tie bija tuvu 2020. gada līmenim. Mazinoties noteiktajiem ierobežojumiem, jau kopš šā gada aprīļa PVN ieņēmumi uzrāda augstu pieaugumu, tostarp pārsniedzot pat 2019. gada līmeni, kad ekonomika funkcionēja bez jebkādiem ierobežojumiem. Joprojām no pirmskrīzes līmeņiem atpaliek PVN maksājumi izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu, kā arī mākslas, izklaides un atpūtas nozarēs, kas gan kopumā veido relatīvi nelielu daļu kopējos nodokļu ieņēmumos.

Akcīzes nodokļa ieņēmumi šā gada septiņos mēnešos bija 618,1 milj. eiro, kas ir par 30,5 milj. eiro jeb 5,2% vairāk kā saņemts pērn attiecīgajā periodā. Galvenokārt pieauguši ieņēmumi no naftas produktu un tabakas izstrādājumu tirdzniecības.

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi* 2021.gada I-VII, milj. eiro un izmaiņas % pret iepriekšējo gadu

Ieņēmumu pieaugumu no tabakas izstrādājumiem nodrošināja arī akcīzes likmju celšana visiem tabakas izstrādājumu veidiem, kamēr naftas produktiem pamatā palielinājies patēriņš.

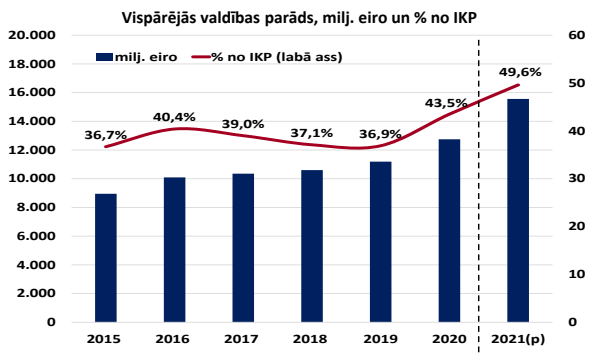
Sociālās apdrošināšanas iemaksas (VSAOI) kopbudžetā veido 1651 milj. eiro un bija par 34,8 milj. eiro jeb 2,2% lielākas kā pērn septiņos mēnešos. Atbilstoši VID datiem no komersantu iesniegtajām deklarācijām šā gada pirmajā pusgadā darba samaksas fonds nodarbinātajiem pieauga par nepilniem 9%, tomēr zemāku VSAOI ieņēmumu pieaugumu noteica gan VSAOI likmes samazināšana par vienu procentpunktu, gan arī jau pieminētā nodokļu ieņēmumu uzskaites maiņa, kad veiktos maksājumus sadala pēc saistību iestāšanās. Jāatzīmē, ka šā gada otrajā ceturksnī atbilstoši VID datiem darba samaksas fonda pieaugums salīdzinājumā ar 2020. gadu vērojams faktiski visās nozarēs, tomēr nozarēs, kuras visvairāk cieta no Covid-19 krīzes – izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi, māksla, izklaide un atpūta, kā arī transports un uzglabāšana, atalgojuma fonds joprojām krietni atpaliek no 2019. gada līmeņa. To nosaka nodarbināto skaita samazināšanās šajās nozarēs. Savukārt informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozarē vērojams straujš algu fonda pieaugums, ievērojami palielinot nodarbināto skaitu nozarē.

Ieņēmumi no IIN šogad bijuši par 71,9 milj. eiro jeb 7,2% zemāki kā pērn janvārī-jūlijā un veidoja 930,1 milj. eiro. Valsts kases dati liecina, ka IIN atmaksas šogad veiktas par 40,2 miljoniem eiro lielākā apmērā kā pērn septiņos mēnešos, iedzīvotājiem aktīvi iesniedzot ikgadējās deklarācijas un pieprasot nodokļu pārmaksas atmaksāšanu. Tāpat šogad turpinājušies neapliekamā minimuma palielināšana pensionāriem, kā arī celts maksimālais sliekšnis, līdz kuram nodarbinātajiem var piemērot neapliekamo minimumu, kas atsaucas uz IIN neapliekamās ienākumu bāzes apmēru.

Atbilstoši Valsts kases operatīvajiem datiem 2021. gada jūlijā beigās valsts parāds nominālvērtībā veidoja 13,6 mljrd. eiro. Salīdzinot ar 2020. gada beigām, valsts parāds ir pieaudzis par 1,2 milj. eiro jeb 8,6%. Valsts parāda pieaugumu noteica galvenokārt veiktie aizņemšanās pasākumi, nodrošinot resursus kopējai finansēšanas nepieciešamības segšanai - valsts budžeta deficīta finansēšanai, valsts aizdevumu nodrošināšanai, valsts parāda saistību izpildei, kā arī Covid-19 uzliesmojuma ietekmes mazināšanas pasākumu finansēšanai un ekonomikas atbalstam. 2021.gada septiņos mēnešos starptautiskajos finanšu tirgos veiktās gadu eiroobligāciju emisijas 1,750 mljrd. eiro un iekšējā finanšu tirgū veiktās eiroobligāciju papildu emisijas – 267,250 milj. eiro. Šā gada 25.maijā tika saņemta Eiropas Komisijas (EK) SURE (atbalsta instruments bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā pēc Covid-19 uzliesmojuma) aizņēmuma trešā daļa 113 milj. eiro apmērā, attiecīgi saņemta EK SURE aizņēmuma kopsumma ir 305 milj. eiro. Atbilstoši aktualizētajai informācijai, vispārējās valdības parāda prognoze pie nemainīgas valdības politikas 2021.gadā pieaugs līdz 49,6 %no IKP.

Šā gada 13. augustā starptautiskā kredītreitingu aģentūra S&P Global Ratings apstiprināja Latvijas kredītreitingu A+ līmeni, saglabājot stabili kredītreitanga nākotnes novērtējumu.

Vispārējās valdības parāds

Pēc Eiropas kontu sistēmas (EKS) metodoloģijas

Dati: Valsts kase, Eurostat, Finanšu ministrija, Par makroekonomisko rādītāju, ieņēmumu un vispārējās valdības budžeta bilances prognozēm 2022.-2024.gadā